

Raport z monitoringu realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok – I półrocze

Aktywizacja zawodowa młodzieży

Problematyką wiodącą Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok w województwie lubelskim (RPD/2019) jest młodzież w kontekście jej aktywizacji zawodowej na rynku pracy.

Rekomendacje zawarte w dokumencie skierowane są do grona instytucji i organizacji zaangażowanych w proces wspierania różnych kategorii młodych osób – zarówno młodzieży, osób należących do kategorii NEET, jak i bezrobotnych

Raport zawiera podsumowanie wyników ankiety dotyczącej monitoringu wdrażania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 rok za I półrocze.

Ankiety ewaluacyjne monitorujące wdrażanie RPD/2019 rozesłano do:

- urzędów gmin i miast oraz jednostek przez nie prowadzonych (gimnazja, szkoły podstawowe),
- szkół branżowych i ponadgimnazjalnych,
- uczelni i szkół wyższych,
- powiatowych urzędów pracy,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie wraz z filiami,
- Lubelskiej Wojewódzkiej Komendy OHP,
- Kuratorium Oświaty w Lublinie,
- Regionalnego Centrum Wolontariatu w Lublinie,
- Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie,
- instytucji pomocy społecznej,
- klubów integracji społecznej/świećlic środowiskowych,
- centrów integracji społecznej
- Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego,
- izb i cechów rzemieślniczych,

- organizacji pracodawców,
- instytucji szkoleniowych,
- instytucji kształcenia ustawicznego,
- organizacje pozarządowych.

Monitoring działań zgodnych z RPD/2019 – I półrocze obejmował następujące zagadnienia:

1. Promocja kształcenia dualnego

Rekomendacje z zakresu kształcenia dualnego dotyczyły zarówno szeroko rozumianej promocji tego sposobu kształcenia wśród rodziców uczniów oraz pracodawców, jak i działań ukierunkowanych na rozwój kształcenia dualnego, przede wszystkim poprzez kampanie promujące szkolnictwo branżowe w systemie dualnym i poprawę wizerunku szkół branżowych oraz współpracę środowisk szkolnych z pracodawcami.

Promocję kształcenia dualnego prowadzono przede wszystkim poprzez:

- podejmowanie działań dotyczących porozumień z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego oraz zajęć praktycznych w siedzibie pracodawcy,
- nawiązywanie współpracy szkół ponadpodstawowych ze szkołami podstawowymi oraz informowanie uczniów o korzyściach wynikających z podejmowanie nauki w systemie dualnym,
- prezentacje oferty edukacyjnej i systemu kształcenia dualnego podczas targów pracy, edukacji, przedsiębiorczości,
- realizację projektów promujących szkolnictwo branżowe i dualny system kształcenia,
- zachęcanie pracodawców podczas spotkań i konferencji tematycznych do podejmowania współpracy z placówkami szkolnymi w zakresie kształcenia dualnego w firmach,
- informowanie rodziców o możliwościach i korzyściach wynikających z takiego wyboru drogi kształcenia,
- organizowanie dni otwartych w szkołach prowadzących kształcenie dualne,
- tworzenie partnerstw lokalnych na rzecz promocji kształcenia dualnego,

- współpracę z organizacjami i szkołami rzemieślniczymi,
- tworzenie i dystrybucję publikacji na temat kształcenia dualnego.

Najbardziej aktywne w zakresie promocji kształcenia dualnego były szkoły ponadpodstawowe, zwłaszcza placówki, które prowadzą naukę w zawodach (technika, szkoły branżowe itp.). Ich działania skierowane były w dużej części do uczniów szkół podstawowych, stojących przed wyborem dalszej drogi kształcenia, ale również do ich rodziców. W działalność promującą kształcenie dualne, głównie poprzez inicjowanie zainteresowania tematem pracodawców, aktywnie włączały się powiatowe urzędy pracy. Instytucje te prowadziły promocję kształcenia dualnego podczas spotkań informacyjnych, konferencji i szkoleń tematycznych. Szkoły podstawowe realizowały działania promujące kształcenie dualne i branżowe głównie podczas zajęć lekcyjnych. We wszystkich typach szkół organizowano też spotkania z przedsiębiorcami i wycieczki do zakładów pracy.

Kształcenie dualne promowano również podczas różnego rodzaju wydarzeń związanych z rynkiem pracy, takich jak: targi pracy i kariery, dni otwarte szkół, itp

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z filiami promował ideę kształcenia dualnego podczas konferencji i spotkań z pracodawcami. Ponadto, w pierwszym półroczu 2019 roku opracowano bezpłatną publikację „Niezbędnik pracodawcy – kształcenie dualne, czyli pracownik szyty na miarę”, która w sposób kompleksowy przedstawia tematykę kształcenia dualnego i możliwości z nim związanych.

Wydaje się jednak, iż w związku ze zmianami na rynku pracy i niedopasowaniem strukturalnym oraz niedoborami pracowników w niektórych branżach, ale także z uwagi na fakt, iż działania ostatnich kilkunastu lat zmierzały do stopniowego zmniejszania roli kształcenia zawodowego, kształcenie dualne wciąż jest niewystarczająco promowane. Zważywszy na cel, jakim jest zwiększenie znaczenia szkolnictwa branżowego i kształcenia w systemie dualnym, promocja ta powinna być prowadzona długofalowo, a w kolejnych latach powinna znaleźć się wśród kluczowych kwestii w oparciu o jakie będzie konstruowany RPD/2020.

2. Promocja aktywności zawodowej wśród uczniów i studentów

W zakresie rekomendacji z tego obszaru informacja zwrotna była zdecydowanie najszersza. Podobnie, jak w roku ubiegłym, w którym rpd również podejmował tematykę aktywności zawodowej młodych ludzi, realizacja rekomendacji związanych z promowaniem postaw

prozatrudnieniowych młodzieży na rynku pracy koncentrowała się zarówno na młodych osobach – studentach i uczniach, zachęcając ich do podejmowania aktywności zawodowej jeszcze przed zakończeniem etapu kształcenia, jak i na działaniach promujących zatrudnianie młodych ludzi wśród potencjalnych pracodawców.

W tym zakresie uzyskano stosunkowo szeroką informację zwrotną od instytucji zaangażowanych w realizację rekomendacji RPD/2019 w I półroczu.

Największą aktywnością w tym zakresie wykazały się oczywiście jednostki edukacyjne - szkoły podstawowe i gimnazjalne oraz ponadpodstawowe i wyższe. Podejmowały one tematykę promocji aktywności zawodowej młodzieży w bardzo różny sposób:

- poprzez organizację zajęć na temat rynku pracy, warsztatów, spotkań z doradcami zawodowymi,
- poprzez organizację imprez promujących podejmowanie zatrudnienia, takich jak targi pracy czy przedsiębiorczości, w których aktywnie uczestniczyli młodzi ludzie i pracodawcy,
- podczas bezpośrednich spotkań uczniów z pracodawcami, wycieczek do zakładów pracy, praktyk zawodowych, projektów edukacyjnych, staży krajowych i zagranicznych,
- poprzez aktywne angażowanie rodziców uczniów w proces wyboru zawodu i ścieżki kształcenia,
- poprzez nawiązywanie współpracy partnerskiej formalnej lub nieformalnej pomiędzy sferą edukacji i przedsiębiorczości oraz instytucjami rynku pracy (w tym specjalistycznymi poradniami psychologiczno—pedagogicznymi, powiatowymi urzędami pracy itp.)
- promując przedsiębiorczość, zarówno w czasie nauki w szkole, jak i poza szkołą,
- poprzez realizację i promocję pośrednictwa pracy dla młodych ludzi (np. Centralnej Bazy Ofert Pracy),
- wspierając i promując działania rozwijające każdą aktywność zawodową, także w formie wolontariatu.

Powiatowe urzędy pracy włączały się we współpracę z placówkami edukacyjnymi różnego szczebla, oferując profesjonalne poradnictwo zawodowe, informację zawodową oraz pośrednictwo pracy. Intensywną działalność promocyjną prowadzono podczas targów pracy, tygodni kariery itp.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie wraz z filiami opracował i dystrybuował publikacje na temat: kształcenia dualnego, oferty urzędów pracy dla pracodawców oraz poradnictwa zawodowego dla rodziców uczniów szkół podstawowych. Ponadto opracowano materiały promocyjne na temat rynku pracy, promowano różne formy pośrednictwa pracy, a także prowadzono zajęcia o charakterze zawodoznawczym dla uczniów.

3. Wzmacnianie potencjału bezrobotnej młodzieży, w tym osób z kategorii NEET w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, kompetencji, doświadczenia zawodowego oraz poszukiwaniu zatrudnienia i utrzymaniu pracy

Kategoria osób określanych mianem NEET jest z założenia grupą trudną w kontekście trwałej i skutecznej aktywizacji na rynku pracy i edukacji. Z uwagi na fakt, że znaczna część tych osób znajduje się poza rejestrami powiatowych urzędów pracy, niezwykle istotna jest tutaj rola instytucji pomocy społecznej, do których często takie osoby trafiają.

Ośrodki pomocy społecznej podejmowały działania służące reintegracji zawodowej i społecznej tej kategorii osób. Oferowano przede wszystkim wsparcie psychologiczne, szeroko rozumiane poradnictwo zawodowe, a także pośrednictwo pracy. Ponadto realizowano działania w formie partnerstw o charakterze nieformalnym, w zakresie realizacji projektów skierowanych do osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działalność ośrodków pomocy społecznej obejmowała również kolportaż materiałów promocyjnych, prowadzenie rozmów motywujących, informowanie o możliwości pracy na własny rachunek i stały monitoring zjawiska w obszarze działania ośrodka. Powyższe typy działań realizowane były również przez kluby i centra integracji społecznej, które organizowały szkolenia podwyższające kwalifikacje zawodowe, warsztaty aktywizacji zawodowych i umiejętności społecznych.

Powiatowe urzędy pracy koncentrowały się na pomocy osobom z kategorii NEET, znajdującym się w rejestrach bezrobotnych. Promowano kształcenie ustawiczne, podejmowanie działalności gospodarczej i inne instrumenty rynku pracy, realizowano szkolenia zawodowe mające na celu niwelowanie niedopasowania wykształcenia kandydatów do wymagań pracodawców. Ponadto realizowano projekty skierowane między innymi do osób z kategorii NEET. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie prowadził cykliczny kolportaż publikacji własnych, organizował

przedsięwzięcia promujące poradnictwo zawodowe oraz pośrednictwo pracy, a także oferował wsparcie w ramach projektów konkursowych i pozakonkursowych.

Placówki edukacyjne (szkoły podstawowe i ponadpodstawowe) organizowały kursy kwalifikacyjne dla młodzieży, szkolenia, staże. Ponadto promowano kształcenie ustawiczne oraz Centralną Bazę Ofert Pracy. Te i inne działania miały na celu przede wszystkim zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego.

Analiza nadesłanych sprawozdań pokazuje niestety, iż odzew ze strony instytucji, do których WUP zwraca się z prośbą o przedstawienie działań w ramach rpd realizowanych w danym roku sprawozdawczym, jest zdecydowanie niewystarczający. Spośród jednostek, do których wysyłano prośbę o nadesłanie sprawozdań, jedynie powiatowe urzędy pracy odpowiedziały w 100%. W tworzeniu niniejszego monitoringu działań realizowanych w I półroczu w ramach RPD/2019 aktywne były ponadto starostwa powiatowe oraz podlegające im szkoły ponadpodstawowe, a także część urzędów gmin i podlegających im szkół podstawowych oraz gimnazjów (do końca roku szkolnego). Ankiety przesłała też większość uczelni publicznych.

Biorąc pod uwagę fakt, że o przesłanie sprawozdań z realizacji działań w ramach rpd poprosiliśmy, jak każdego roku, wiele instytucji, skala nadesłanych sprawozdań jest niewystarczająca. Spośród cechów i organizacji rzemieślniczych otrzymaliśmy informację zaledwie od 1 jednostki. Wciąż niewystarczający jest odzew ze strony ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, instytucji szkoleniowych. W bieżącym półroczu nie otrzymaliśmy również informacji o ewentualnych realizowanych działaniach ze strony organizacji pracodawców.

Mając na uwadze powyższe, warto przeanalizować, co jeszcze można zrobić, aby odzew w zakresie sprawozdawczości dotyczącej rpd był zdecydowanie większy, mając na uwadze istniejące ograniczenia, takie jak brak ustawowej konieczności nadsyłania sprawozdań czy brak możliwości wyegzekwowania tych informacji przez wojewódzki urząd pracy. Można bowiem przypuszczać, że brak informacji zwrotnej na temat realizowanych działań zgodnych z rekomendacjami rpd nie jest jednoznaczny z brakiem takich działań. Z pewnością wiele instytucji podejmuje takie inicjatywy, ale z różnych powodów nie przesyła informacji o nich.